

наступні:

- примноження людського капіталу: здоров'я, фаховість, освіта, навиками, вміння;
- покращення соціального капіталу: формальні та неформальні соціальні зв'язки та взаємостосунки з оточуючими, відповідальність і здатність адаптуватися до змін;
- збереження природного капіталу: природні ресурси та навколишнє середовище, а також ті можливості, які вони надають;
- розвиток культурного капіталу: освідченість, традиції, цінності, мистецтво та культурна спадщина;
- духовний розвиток населення: психологічна рівновага та ставлення до ближнього;
- покращення фізичного капіталу: машини, устаткування, інноваційні та енергозберігаючі технології, вироблена в господарствах продукція та існуюча фізична інфраструктура;
- примноження фінансового капіталу: фінансові ресурси у будь-якому вигляді (гроші, цінні папери, дорогоцінні метали).

Отже, рівень розвитку держави залежить від рівня розвитку та ефективності діяльності її територій, а розвиток територій, у свою чергу, залежить від дієвості органів місцевого самоврядування, територіальних громад та їх співпраці з державною владою. Головним чином даний процес забезпечується самостійною діяльністю та ініціативністю місцевого самоврядування та територіальних громад, щодо виконання основних напрямків сталого розвитку територій.

Література

1. Конституція України. Затверджена ВРУ 28.06.1996 року №254/96-ВР//Відомості ВРУ. – 1996.
2. Зайцева Л. Оцінка сталості розвитку економіки регіону [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uapa-dlc.org.ua/ukrmisto/1/n1g2s4.htm>

Андрій Печенюк
к.е.н., завідувач кафедри,
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В АГРАРНОМУ ВИРОБНИЦТВІ

Досягнення у сфері комп'ютерних технологій не завжди вдається найповніше використати на багатьох вітчизняних аграрних підприємствах. Для сільського господарства України характерним є недостатній рівень інформаційного забезпечення, досить гостро постають проблеми покращення умов праці, підвищення ефективності виробництва.

В сільському господарстві основним засобом виробництва є земельні ресурси. Традиційно вітчизняними фахівцями аграрної галузі використовуються агрохімічні карти та плани землеустрою у паперовому вигляді. Одним з напрямів застосування сучасних інформаційно-аналітичних систем має стати підвищення якості управління просторовими об'єктами (земельні ділянки тощо). Для вирішення цього завдання використовують аграрні географічні інформаційні системи (АГІС), які надають якісно нові можливості для управління, інтеграції та інтелектуального аналізу просторової

інформації в сільському господарстві, про що свідчить їх масове застосування в розвинутих країнах світу та на деяких аграрних вітчизняних підприємствах.

Геоінформаційна система надає можливість створення, редагування та актуалізації планів і карт землеустрою для обліку та контролю за використанням земельних ресурсів. Електронні карти реалізують доступ до усіх земельних ділянок, дозволяють розраховувати площу та інші геометричні характеристики земельних ділянок, перевіряти на точність існуючу інформацію про землеустрій, перешкоджати незаконному відчуженню землі та її нераціональному використанню. Система враховує наявні технічні ресурси аграрного виробництва, що допомагає більш раціонально завантажити сільськогосподарську техніку.

Дедалі більшої популярності серед великих сільськогосподарських товаровиробників України набуває так зване «точне землеробство», яке передбачає управління продуктивністю посівів із урахуванням варіативності факторів, які впливають на розвиток рослин [4].

Дослідження свідчать, що завдяки підвищенню точності виконання робіт, витрати робочого часу знижуються в середньому на 7%, значно зменшуються затрати пально-мастильних матеріалів, раціональніше використовуються мінеральні добрива та засоби захисту рослин. Для великих підприємств і агросервісних організацій така система надає оперативну інформацію про виконання робіт, дозволяє фіксувати координати місцезнаходження сільськогосподарської техніки [3].

Система GPS дозволяє ефективно працювати вночі та в умовах недостатньої видимості (дощ, туман тощо), що часто спостерігається при проведенні весняно-літніх чи осінніх польових робіт.

Не викликає сумнівів необхідність впровадження інноваційних проектів у тваринництві. Автоматизована система в тваринництві – це не тільки процес роздачі кормів, але і всі системи обліку показників поголів'я, обороту стада. Процес має бути автоматизований, введений в електронну базу системи, що надає можливість за всіма етапами здійснювати точний контроль. Це принципово новий підхід до систем обліку, проектування продуктивності стада, підбору кормової бази, приготування кормів і годівлі [1].

Досвід упровадження сучасних інформаційних технологій свідчить, що не завжди такі нововведення є успішними та приносять підприємству відчутну фінансову вигоду. Основними причинами цього є:

- недооцінка складності процесу впровадження нововведень керівництвом і співробітниками підприємства;
- відсутність реальної підтримки з боку перших осіб підприємства та слабка організація виконання проекту впровадження інформаційної системи;
- неготовність підприємства в цілому до конструктивних змін і оптимізації процесів діяльності фірми [2].

Звичайно, повноцінна автоматизація та використання сучасних інформаційних технологій в сільськогосподарському виробництві вимагають значних витрат на їх впровадження. Тому досить актуальною для аграрних підприємств залишається проблема розрахунку ефективності таких нововведень. При цьому потрібно врахувати наступні показники:

- термін впровадження, крім якого треба враховувати і час, який потрібно, щоб окупили нововведення;
- термін повернення інвестицій;
- загальна сума витрат підприємства на впровадження інформаційної системи, в яку входять вартість програмного забезпечення, апаратних засобів, послуг, зарплати, витрат після впровадження.

Розробка та впровадження рішень із застосуванням інформаційних технологій в

аграрному бізнесі – процес ітераційний, який має початок, але не має кінця. Після першої реалізації проекту потрібна постійна підтримка і модифікація працюючої системи відповідно до вимог постійно мінливого зовнішнього та внутрішнього середовища організації, відповідно до обраної стратегії бізнесу.

Література

1. Альт В. Автоматизация и информационные технологии в АПК [Електронний ресурс]: / В. Альт, С. Семенов, В. Демидов. – Режим доступу: <http://www.vestco.ru/libr/press/1843>.
2. Батюк А.Є. Інформаційні системи в менеджменті / А.Є. Батюк, З.П. Двуліт, К.М. Обельовська, І.М. Огородник, Л.П. Фабрі. – Львів: Національний університет «Львівська політехніка», «Інтелект-Захід». – 2004. – 520 с.
3. Сельхозтехника и урожай [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.gps.com.ua/article_info.php?tPath=5&articles_id=10.
4. Системы управления аграрным бизнесом на основе ГИС [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://online-agro.com/ru/publications/cat_cat4/item_16.

Надія Піняга

здобувач,
Львівський національний аграрний університет,
м. Дубляни

СУТНІСТЬ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

В даний час кожне сільськогосподарське підприємство, незалежно від його розміру, місця розташування має певний ресурсний потенціал. Використання ресурсного потенціалу є важливим чинником господарювання підприємства. Для підприємства важливо мати максимальну величину ресурсного потенціалу, щоб у подальшій діяльності можна було б контролювати різні способи використання потенціалу.

Сьогодні поняття «ресурсного потенціалу» трактують по-різному. Так, Підлісецький Г.М. вважав, що «до ресурсного потенціалу належить сукупність взаємопов'язаних ресурсів, зокрема, трудових, фінансових, земельних, матеріально-технічних». Ульяновченко О.В. визначав ресурсний потенціал як «сукупність ресурсів певної кількості і якості, які необхідні для розширеного відтворення соціально-економічної системи, і які через відносну обмеженість задають межі майбутнього розвитку». О.О. Мамалуй визначає ресурси як капітал фірми, тобто благо, використання якого дає можливість збільшити майбутні блага.[3]

Ресурсний потенціал сільськогосподарських підприємства — це сукупність матеріальних, трудових, фінансових, нематеріальних ресурсів, включаючи здатність працівників підприємства використовувати ефективно дані ресурси для досягнення стратегічних та поточних цілей сільськогосподарського підприємства.[4]

До одних із основних характеристик природно-ресурсного потенціалу відносять: кліматичні умови, особливості розміщення ресурсного потенціалу, географічне положення.

До складу ресурсного потенціалу входять такі складові:

- 1) Матеріальні ресурси – це ресурси в натуральній формі, які використовуються у господарській діяльності сільськогосподарських підприємств. До складу матеріальних ресурсів відносять основні фонди та частка оборотних фондів.
- 2) Трудові ресурси – кількість працівників, які зайняті на підприємстві, та